

# Groepsplannen, leerlijnen en weekplanning in groep 1 en 2

---

Werken vanuit leerstofdoelen gebeurt op steeds meer scholen in groep 1 en 2. Maar hoe weet je zeker dat je alle doelen behandeld hebt? Doelgericht werken kan veel overzicht en structuur bieden. Hoe organiseer je dit op een efficiënte manier? Niet alle leerkrachten hebben goed zicht op alle leerstofdoelen. In de praktijk zie ik dat de doelen vaak vooral in het hoofd van een leerkracht zitten. Of dat ze op veel verschillende plekken, in allerlei mappen vermeld staan. Zelf weet die leerkracht dan wel wat de doelen zijn, maar wat als er een nieuwe collega komt, of een invaller? En als je een thema inplant, kijk je dan van te voren naar de doelen? In dit artikel pleit ik voor een doelgerichte aanpak. Werken vanuit doelen, die samen de leerlijn vormen voor een vak. Hoe werkt dit? Eerst een korte uitleg van een aantal termen, dan een blik in de praktijk en hoe [klasseplan.nl](http://klasseplan.nl) hierin kan ondersteunen.

## Leerlijn

Een leerlijn is een logische opbouw van tussendoelen die leiden naar een einddoel. In de midden- en bovenbouw groepen kun je de leerlijn het beste opstellen aan de hand van je methode. Dan is immers het lesmateriaal ook meteen beschikbaar. Door de weekdoelen uit de methode op een rij te zetten heb je snel inzicht in je leerlijn.

In de onderbouw ligt dat lastiger. Niet voor alle vakken is er een methode en soms wordt deze ook alleen als bronnenboek gebruikt. De kans dat er dan bepaalde doelen niet aangeboden worden is vrij groot. In groep 1 en 2 is het dan ook belangrijk om te kijken wat de einddoelen per groep zijn. Van daaruit kunnen de tussendoelen bepaald worden. Dit kunnen maand- of weekdoelen zijn. Door deze doelen in een logische volgorde te zetten bouw je vanzelf je leerlijn op. Alle weekdoelen voor rekenen op een rij vormen dan de leerlijn van het vak rekenen in een groep.

## Doelen

Als we het over doelen hebben bedoelen we in dit artikel leerstofdoelen. Dat zijn heel concrete doelen, liefst in de ik-vorm gesteld. Wanneer je doelen in de ik-vorm formuleert, dwing je jezelf om het echt als doel te formuleren. Een doel is nadrukkelijk geen activiteit. Een doel is iets wat een leerling gaat leren. Je kunt doelen indelen in proces- en productdoelen. Een voorbeeld van een procesdoel: 'Ik leer wat vierkant betekent'. Een productdoel is dan 'Ik weet wat vierkant betekent'. Of: 'Ik kan een vierkant aanwijzen'.

Wat als een doel niet gehaald wordt door een leerling? Belangrijk is om niet te lang te blijven hangen op nog niet beheerste doelen. Je kunt de doelen beter vaker aanbieden, soms met een tijd ertussen. Leerlingen leren in sprongen en kunnen een doel de volgende keer misschien wel probleemloos halen.

## Activiteiten en niveaus

Om een doel te halen zul je activiteiten moeten aanbieden. Dat kan van alles zijn, de bekende activiteiten in de onderbouw: praten over dit onderwerp in kringgesprek, een spel waarin leerlingen iets met vierkanten doen, een bouwhoek waarin ze een vierkant huis bouwen, een opdracht op de tablet of computer.

De activiteiten kun je per doel op verschillende niveaus aanbieden. Soms zul je ze als minimumdoel aanbieden en de leerlingen bij de hand nemen. Soms kan het doel op een uitdagender manier aangeboden worden en stimuleer je de leerling om net voorbij dat doel te gaan.

## De praktijk

Heel belangrijk is om vanuit de doelen de activiteiten of thema's in te vullen. Eerst het doel bepalen en dan nadenken over hoe dit doel gehaald kan worden. Vaak doen leerkrachten dit andersom, ze bedenken activiteiten en kijken daarna welke doelen daarmee gehaald worden. Het gevaar daarvan is dat sommige doelen helemaal niet aan bod komen of dat doelen in de verkeerde volgorde gesteld worden. Door alle doelen per vak op een rij te zetten bouw je de leerlijn op. Stap één is om te kijken welke einddoelen er in een groep zijn. Dat kan bijvoorbeeld door de doelen van SLO of TAL erbij te pakken. De volgende stap is om deze te vertalen naar haalbare weekdoelen. Sommige doelen zullen vaker aan bod komen, sommige zelfs elke week. Als je zicht hebt op alle doelen kun je ze in een logische volgorde zetten en daarna de activiteiten erbij zoeken.

De volgorde van de doelen is erg belangrijk. In de doelen zit vaak een vaste volgorde, opklimmend in moeilijkheid. Niet alles kan in willekeurige volgorde aangeboden worden. Dit komt bij rekenen bijvoorbeeld vaak voor. Een rekenspecialist kan u helpen om hier goed zicht op te krijgen.

Je kunt dit voor een aantal weken doen, de doelen vermeld je dan op het groepsplan. Op dit groepsplan beschrijf je ook hoe je het onderwijs gaat aanpakken, welke leerlingen in welke subgroep zitten, welke methode je gebruikt enz.

Vanuit dit groepsplan maak je de weekplanningen. In die weekplanning beschrijf je per vak de weekdoelen en omschrijf je kort de activiteiten per subgroep. Hiervoor kun je klasseplan prima gebruiken, je kunt hierin je groepsplan en weekplanning maken.

## Klasseplan

In klasseplan kun je eenvoudig je weekplanning maken, gekoppeld aan het groepsplan. Per week kun je de leerstofdoelen vermelden, dit kan voor drie subgroepen: basis, intensief en meer. Per subgroep kun je dan ook je activiteiten kort omschrijven. De leerkrachtenkaart print je uit, zodat je een mooi overzicht hebt van alle vakken met doelen en activiteiten.

De doelen zijn gekoppeld aan het groepsplan. Dezelfde weekdoelen komen ook op het groepsplan te staan. Dit is je leerlijn. Alles wat je in klasseplan zet kun je het volgende jaar weer gebruiken. De leerlijn die je zo opbouwt kun je ook volgend jaar weer gebruiken en verder verfijnen.

Groepsplan: Rekenen		Leerkracht:	Marian	
Groep: 2		Periode:	1 januari 2013 t/m 31 januari 2013	
Subgroep	Doelen	Aanpak	Organisatie	Evaluatie
<b>Basis</b>	D1: Tijd: Ik weet wat seizoenen zijn en kan deze benoemen.	In groep 1 en 2 ligt de nadruk bij meetkunde op ervaren en verwonderen met af en toe verklaren. Het spel is hierbij heel belangrijk. De doelen kunnen op allerlei manieren bereikt worden, waarbij spelen een grote plek inneemt.	We werken bij rekenen met duidelijke weekdoelen. - De activiteiten plannen we in op drie niveaugroepen. - Bij het voorbereiden van het thema bepalen we eerste welke doelen aan bod komen. Daarna plannen we de diverse activiteiten in. - Het onderwerp meetkunde bieden we een dag per week aan. De verwerking zal op meerdere dagen plaatsvinden.	Het einddoel is dat de leerlingen de aangeboden doelen beheersen. We streven daarbij naar een vaardigheidssoore van .... op cito rekenen groep 2.
Mathijs	D1: M+W: Ik kan een bussom oplossen met 6 plekken in de bus.			
Joke	D1: M: Ik kan zes stokjes op volgorde leggen van kort naar lang en andersom.			
Iris	D2: Mk: Ik kan een cirkel en een vierkant herkennen.			
Daniel	D2: Con: Ik kan een eenvoudig bouwwerk nabouwen			
Hannah	D2: Telrij: Ik oefen terugtellen van 12 tot 0.			
Daan	D3: Telrij: Ik oefen het koppelen van getalsymbolen en hoeveelheden t/m 5.			
Miray	D3: Mk: Ik oefen met links en rechts.			
Dewi	D3: M+W: Ik kan zes potten op volgorde zetten van vol naar leeg en andersom.			
Suzanne	D4: Telrij: Ik oefen het benoemen van buurgetalen met cijfers t/m 10.			
Thijs	D4: Hoev: Ik weet wat meer en minder betekent.			
Bas	D4: Erbij/af: Ik oefen het oplossen van eenvoudige splitsproblemen t/m 10.			
Het doel van meetkunde is het ruimtelijk redeneer- en voorstellingsvermogen te ontwikkelen. Het begrijpen van zowel de drie- als twee dimensionaal wereld en de bijbehorende figuren en vormen, door je handelingen te verwoorden van wat je waarneemt.				

Afbeelding 1. Een voorbeeld van een groepsplan voor groep 2.

### **Veel werk?**

In het begin kost deze manier van werken natuurlijk tijd. Maar na het verzamelen van de einddoelen kun je de leerlijn per week opbouwen. Stap voor stap stel je zo de leerlijn samen. Dit geeft veel overzicht en daarmee rust. Door goed te plannen heb je niet steeds het gevoel dat je wat vergeet of achter de feiten aanloopt. Als je de leerlijn eenmaal opgebouwd hebt is een kwestie van verfijnen, maar de basis staat dan. In klasseplan kun je deze leerlijn vastleggen en het volgende jaar zo weer gebruiken. De eerste tijdsinvestering zul je er dus zeker uit krijgen.

### **Begeleiding**

Het is aan te raden om dit proces begeleiding van buitenaf in te roepen. Het advies van een externe partij kan veel tijd besparen. Bijvoorbeeld in het helpen bij het bepalen van de einddoelen of in het formuleren van goede leerstofdoelen. Een rekenspecialist kan cruciale informatie verschaffen over de volgorde van het aanbieden van bepaalde leerstof. Een taal/lees specialist kan dit doen op zijn vakgebied. Wil je hier meer informatie over, neem dan contact op met klasseplan via [info@klasseplan.nl](mailto:info@klasseplan.nl)

Maarten van der Steeg  
Klasseplan.nl